

Ethologie, dierenethiek en rassenleer (G000853)

Cursusomvang (nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)

Studiepunten 6.0

Studietijd 180 u

Aanbodsessies en werkvormen in academiejaar 2024-2025

B (semester 2)

Nederlands

Gent

hoorcollege

Lesgevers in academiejaar 2024-2025

Moons, Christel

DI07

Verantwoordelijk lesgever

Aerts, Stef

DI07

Medelesgever

van Dierendonck, Machteld

DI07

Medelesgever

Van Soom, Ann

DI08

Medelesgever

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2024-2025

Bachelor of Science in de diergeneeskunde

stptn

aanbodsessie

6

B

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

- Ethologie, Omgang met dieren, Ethiek.
- Huisdieren, Rassen, Exterieur

Situering

- Het deel **Ethologie en Dierenethiek** brengt studenten fundamentele kennis van de ethologische begrippen en van de leerprocessen bij. Verder wordt een basis voor het omgaan met verschillende diersoorten gelegd. Tenslotte krijgen studenten inzicht in het ethisch denken betreffende het houden en gebruiken van dieren. Dit deel van het opleidingsonderdeel bereidt studenten voor op het vak "Diergedrag en Dierenwelzijn" (3e bachelor, G000825) en het hanteren van hond, kat en paard (2e bachelor, G000822).
- Het deel **Rassenleer** kan, in het kader van de algemene biologie van hoog geëvolueerde diersoorten, beschouwd worden als een uitbreiding van de dierkunde, evenwel specifiek gericht op huisdieren. Het is een kennismaking met de belangrijkste diersoorten en rassen waarmee een dierenarts in contact komt, en met bepaalde aspecten van het exterieur van huisdieren die gebruikt kunnen worden om rassen te herkennen.

Inhoud

- Het opleidingsonderdeel bestaat uit twee aparte delen, enerzijds **Ethologie en Dierenethiek** en anderzijds **Rassenleer**.
- Het deel **Ethologie en Dierenethiek** bestaat uit een luik theorie en een luik oefeningen. THEORIE (A) Allereerst wordt een inleiding tot de ethologie gegeven. Volgende aspecten worden behandeld: causaliteit van het gedrag (externe en interne stimuli), erfelijkheid en gedrag (fylogenie), ontwikkeling (ontogenie) van het gedrag (met inbegrip van de epigenie: vroege ervaring, imprinting, socialisatie), leerprocessen, ritmes, sociale systemen, domesticatie, methodologie van de observatie. Verder worden voor hond, kat en paard zintuigen en communicatie besproken, als voorbereiding op de oefeningen en (in 2e bachelor) de skills labs. Vervolgens wordt de ethiek van het houden en gebruiken van dieren besproken, met inbegrip van de proefdiercontext. OEFENINGEN (B) De oefeningen bestaan uit toepassingen van de theorie en vormen een basis voor het ethologisch verantwoord en tactvol leren omgaan met verschillende diersoorten. Daarvoor is het nodig gedrag te leren observeren

en juist te kunnen interpreteren. Die training zal hoofdzakelijk gebeuren tijdens interactieve discussies, o.a. aan de hand van audiovisueel materiaal. Hierbij komt ook de lichaamstaal van hond, kat en paard aan bod.

- Tijdens het deel **Rassenleer** wordt aandacht besteed aan de evolutie, de domesticatie en de selectie van huisdieren en op de gevolgen ervan op hun fysiologische aanleg, gedrag en morfologische ontwikkeling. De domesticatie deed onder de huisdieren een rijke variatie ontstaan, hetgeen leidde tot rasgroepen. Deze laatste bezitten uiteenlopende kenmerken waaraan de mens belang hecht, zowel productieve als formalistische. Het uitzicht van de belangrijkste huisdierenrassen wordt besproken en gevisualiseerd met foto's. Verder worden uitwendig waarneembare kenmerken bestudeerd bij zowel nutshuisdieren als gezelschaps- en liefhebberijdieren (vnl. paard, rund, schaap, geit, varken, konijn, kat, hond, verschillende soorten pluimvee). Er wordt ook aandacht geschonken aan de veranderde functie van huisdieren en rassen door de eeuwen heen, en de huidige maatschappelijke context in de relatie mens-dier.

Begincompetenties

Er is geen specifieke voorkennis vereist.

Eindcompetenties

- 1 Diergedrag kunnen analyseren op causaal, structureel en functioneel vlak (Ba 1.1).
- 2 Inzicht hebben in de wetenschappelijke en ethische benadering van het houden en gebruiken van dieren (Ba 1.7; Ba 5.3).
- 3 Lichaamstaal van de behandelde diersoorten begrijpen (Ba 1.1; Ba 1.12).
- 4 Voorbeelden van omgaan met dieren kunnen analyseren op goede en minder goede aspecten (Ba 1.1; Ba 1.12).
- 5 Zelfstandig wetenschappelijke informatie opzoeken, kritisch synthetiseren en analyseren (Ba 2.1).
- 6 Zelf wetenschappelijke waarnemingen doen en deze kritisch kunnen interpreteren en commentariëren (Ba 2.2).
- 7 Zelfstandig een eenvoudig probleem kritisch analyseren, beoordelen en oplossen (Ba 3.1).
- 8 Een redenering wetenschappelijk toelichten of verdedigen (Ba 4.3).
- 9 In teamverband functioneren tijdens groepswork en een constructieve bijdrage aan de opdracht leveren (Ba 4.4).
- 10 Zich bewust zijn van de ethische en maatschappelijke problematiek van het houden van, gebruiken en omgaan met dieren (Ba 5.3).
- 11 De belangrijkste rassen visueel herkennen en hun bestaansredenen algemeen situeren (Ba 1.1; Ba 1.7; Ba 1.12).
- 12 Definieren, herkennen en interpreteren van uitwendig waarneembare karakteristieken bij bepaalde rassen (Ba 2.2; Ba 3.5).
- 13 De verworven kennis plaatsen in een bredere maatschappelijke context (Ba 5.3).

Creditcontractvoorwaarde

Toelating tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is mogelijk na gunstige beoordeling van de competenties

Examencontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via examencontract gevolgd worden

Didactische werkvormen

Hoorcollege

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

Hoorcolleges, rijk geïllustreerd met foto's. Groepswork maakt deel uit van het werkcollege (de oefeningen) bij het luik **Ethologie en Dierenethiek**.

Voor **Rassenleer** worden 8 hoorcolleges gegeven, en worden 14 online leerpaden voorzien, die de studenten zelfstandig dienen te doorlopen (zelfstandig werk).

Studiemateriaal

Type: Syllabus

Naam: Hoorcolleges, leerpaden en flashcards Rassenleer 1eBa

Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding

Optioneel: nee

(Goedgekeurd)

Taal : Nederlands
Beschikbaar op Ufora : Ja
Online beschikbaar : Ja

Type: Syllabus

Naam: Ethologie 1eBa
Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding
Optioneel: nee
Taal : Nederlands
Beschikbaar op Ufora : Ja
Online beschikbaar : Ja

Type: Handouts

Naam: Ethologie 1eBa
Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding
Optioneel: nee
Taal : Nederlands
Beschikbaar op Ufora : Ja
Online beschikbaar : Ja
Gebruik en levensduur binnen het opleidingsonderdeel : intensief
Gebruik en levensduur binnen de opleiding : regelmatig
Gebruik en levensduur na de opleiding : regelmatig

Type: Handouts

Naam: Dierethiek 1eBa
Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding
Optioneel: nee
Beschikbaar op Ufora : Ja
Online beschikbaar : Ja
Gebruik en levensduur binnen het opleidingsonderdeel : intensief
Gebruik en levensduur binnen de opleiding : regelmatig
Gebruik en levensduur na de opleiding : regelmatig

Referenties

Zowel voor het luik **Ethologie en Dierenethiek** als voor het luik **Rassenleer** worden nuttige publicaties doorheen de syllabus vermeld en/of via Ufora ter beschikking gesteld.

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

Voor dit opleidingsonderdeel is geen formele studiebegeleiding voorzien. De lesgevers staan op initiatief van de studenten steeds open voor verdere uitleg en discussie buiten de hoorcolleges (e-mail, persoonlijk gesprek, discussieforum).

Evaluatiemomenten

periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Schriftelijke evaluatie met meerkeuzevragen, Schriftelijke evaluatie met open vragen

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Schriftelijke evaluatie met meerkeuzevragen, Schriftelijke evaluatie met open vragen

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Werkstuk

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is enkel mogelijk in gewijzigde vorm

Toelichtingen bij de evaluatievormen

- **Ethologie en Dierenethiek:** Periodegebonden evaluatie voor (A) en een deel van (B) aan de hand van 50 meerkeuzevragen (3 antwoordopties, telkens 1 juist). Er wordt een hogere cesuur gehanteerd. Niet-periodegebonden evaluatie voor een ander deel van (B), aan de hand van een geschreven werkstuk dat het resultaat is van groepswork. De deadline voor het inschrijven in een groep is de vrijdag van de tweede lesweek om 23u59. Deze deadline dient strikt te worden gerespecteerd.
- **Rassenleer:** Periodegebonden evaluatie onder de vorm van een schriftelijke evaluatie (50 meerkeuzevragen met eventueel foto's en 4 antwoordopties, 1

(Goedgekeurd)

juist). Er wordt een hogere cesuur gehanteerd.

Eindscoreberekening

- Zowel het deel **Ethologie en Dierenethiek** als het deel **Rassenleer** beslaan 50% van de te behalen punten.
- Niet-deelname of ongewettigde afwezigheid bij de periodegebonden evaluatie resulteert in het niet kunnen slagen voor dit opleidingsonderdeel.
- Wanneer een student deelneemt aan de periodegebonden en/of niet-periodegebonden evaluatie en voor één of beide delen minder dan 8/20 heeft, kan men niet slagen voor het geheel van het opleidingsonderdeel. Indien de eindscore toch een cijfer van 10 of meer op 20 zou zijn, dan wordt dit teruggebracht tot het hoogste niet-geslaagd cijfer (9/20).
- Voor het deel **Ethologie en Dierenethiek** telt het groepswerk voor 10 % van de punten mee. Niet deelnemen aan dit groepswerk resulteert in 0 punten voor dit onderdeel.